

Гаухар-Тас жекеменшік балабақшасының
менгерушісі: Роза Г.Куршенова

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ

Білім беру ұйымы: «Гаухар-Тас» жекеменшік балабақшасы

Топ: «Жұлдыз» мектепалды тобы

Балалардың жасы: 5 жастағы балалар

Жоспардың құрылу кезеңі: 08.07.2025ж - 11.07.2025ж. «Анам, әкем және мен – тату-тәтті отбасы»

Педагогтің аты-жөні: Ходжаева Г.

Апта күндері	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Күн тәртібі		«Мерейлі отбасы»	«Анам, әкем және мен – тату-тәтті отбасы»	Ұлттық ойындар	Алтын сақа
Балаларды далада қабылдау	Балабақшадағы таңертеңгілік қабылдау мейірбикенің немесе дәрігердің балаларды профилактикалық тексеруден басталады. Олар болмаған кезде тәрбиеші балалардың денсаулығын бақылайды. Егер тәрбиеші мұқият болса, балалардың жеке ерекшеліктерін жақсы білетін болса, баланың дені сау екенін сыртқы түріне қарай анықтай алады. Әдетте, сау балалар, балабақшаға келіп, ойнай бастайды, бір-бірімен сөйлесіп, көп қозғалады. Егер тәрбиеші баланың жағдайы нашар деген күдік болса, ол ата-аналармен сөйлеседі, нәрестенің қалай ұйықтайтынын біледі, қандай шағымы бар және оның температурасын өлшейді. Егер ата-анасы кеткеннен кейін бала ауырса, тәрбиеші оны басқа балалардан оқшаулайды, төсекке жатқызады, болған жағдай туралы отбасы мүшелеріне хабарлайды және медициналық қызметкерді шақырады. Ұзақ уақыт бойы балабақшаға бармаған баланы дәрігердің немесе мейірбикенің қарауынсыз қабылдауға болмайды. Егер бала үш күннен артық балабақшаға келмесе, ата-аналар баланың сау екендігі туралы анықтама беруі керек.				
		"Табиғат және адам" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың адам не	"Өз орныңды тап" кимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: есту	"Жапырағына қарай ажырат" дидактикалық ойыны. (таным іс-әрекеті)	"Жеміс-жидектер" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: Жеміс-жидектер туралы

	Еңбек: ойын алаңын сыпыру. Мақсат-міндеттер: тәртіпті сақтауға, бірлесіп жұмыс істеуге машықтандыру. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: алаңды қоқыстан тазарту. Мақсат-міндеттер: бірлесіп жұмыс істеуге, істі соңына дейін жеткізуге үйрету. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: гүлзардағы жерді тазарту және қазу. Мақсат-міндеттер: еңбек тапсырмасын жауапкершілікпен орындауда баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: ағаш кесуге қатысу. Мақсат-міндеттер: ересектермен бірлесіп жұмыс жасаудың нәтижесін көруге тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: гүлзардағы топырақты қопсыту. Мақсат-міндеттер: қопсытудың не үшін қажет екенін түсініп, еңбекте саналылықты танутуға тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.
Таңғы гимнастика	Сапқа тізілу; оңға бұрылып, алға жүру; жүгіру (30-40сек), жүру, тыныс алуды қалпына келтіру; бірнеше бағанға қайта құрылу. Жалауармен жалпы дамыту жаттығулары кешені. 1. Бастапқы қалып - аяқ алшақ, дене тік, қол төменде. 1.1. Балалар жалауларын оң жаққа сермеп, "желбіре" деген сөзді айтады. 1.2. Бастапқы қалып. 1.3. Балалар жалауларын сол жаққа сермеп, "желбіре" деген сөзді айтады. 1.2. Бастапқы қалып. 1.4. Бастапқы қалып (жаттығу 4-5 рет қайталанады). 2. Бастапқы қалып - аяқ алшақ, дене тік, қол төменде. 2.1. Қолдарын жоғары көтеріп, жалауларын сермеп "жаса" деген сөзді айтады. 2.2. Бастапқы қалып (жаттығу 4 рет қайталанады). 3. Бастапқы қалып - аяқ бірге, дене бос, қол төменде. 3.1. Жалауды көкірек тұсында ұстап, бір орында тұрып секіру.				

	3.2. Бастапқы қалып (жаттығу 3 рет қайталанады). (дене тәрбиесі)				
Гигиеналық шаралар	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).
Таңғы асқа дайындық	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: мәдени-гигиеналық дағдыларын жетілдіру. Көркем сөз Кел балалар, келіндер, Асты дәмді	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: жеке гигиена ережелері туралы білімдерін бекіту, ережелерге деген тұрақты қызығушылық және балалардың танымдық, сөйлеу белсенділігі дамыту Көркем сөз	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану мәдениетін жетілдіру. Майлықты дұрыс қолдану, қолды дұрыс жуу шеберлігін жаттықтыру, тамақ ішкеннен кейін аузыңызды шаю	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану мәдениетін жетілдіру. Ауызды тамақ ішкеннен кейін шаюды дағдыландыру, ұқыпты тамақтану қабілетін жүзеге асыру. Көркем сөз	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану құралдарын қолдану мәдениетін жетілдіру. Пышақпен нанға май жағу қабілетін нығайту. Көркем сөз Денемді таза ұстап, Шомыламын ағынмен.

	көріңдер. Міне кесе, міне қасық, Тосып тұр сені асың. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Нан қосып же тоясың, Тәбетің де оянсын. Тойып алған балақай, Асыр салып ойнасын. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	шеберлігін арттыру. Көркем сөз Сиқырлы ғой қасығым, Жылдам жеймін асымды. Міне тамақ, міне шай, Тым асықпай, жеші жәй. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Үйрек берді тамақты, Балапанға га-га-га деп, Мысық жүрді соңынан , Марғауының мяу-мяу деп. Тамақтанды бәрі де, Тұрып-ап таң сәріден. Тек кішкентай балақай, Түк жемеді әлі де, Ассыз болмайды күнің, Ботқа жеші, кел күнім. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Тамақ ішер алдында, Қол жуамын сабынмен. (мәдени-гигиеналық дағдылар)
Таңғы ас	Көркем сөз Ыдыс толы тамағым, Тамағыма қарадым. Тауысып ап асымды, Бүгінгі күн жарадым. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Мақсат-міндеттер: ас ішу құралдарын дұрыс қолдана білуді дағдыландыру; дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу, тамақтану кезінде асықпай шәйнау, үстел басында өздерін әдепті ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді, үлкендерге алғыс айтуды үйрету. Көркем сөз Нан – ардақты адал ас, Кәрі, жас одан аттамас. Ақ дастархан үстінде, Қол жумай оны ұстамас. Нан қоқымын шашпаңдар, Жерде жатса баспаңдар, Теріп алып, қастерлеп, Торғайларға тастаңдар. Ө.Тұрманжанов			
Тәрбиеші мен балалардың	«Жас спортшылар», балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келетін	«Денсаулық зор байлық», «Дені саудың тәні сау» тақырыптарында әңгімелесу, балаға өз	Санамақтар жаттау. https://bilimkids.kz/kk/videos/18 , https://bilimkids.kz/kk/vi	Балалармен әңгімелесу «Допты спорт түрлері». Доппен ойнау. Допты нысанаға лақтыру.	Жапсырудан ойын-жаттығу "Көңілді хоровод" Мақсат-міндеттер:

еркін әрекеті	тренажерлардың көмегімен таза ауада жаттығу: Дене тәрбиесінен ойын-жаттығу "Кел достарым, келіңдер" Мақсат-міндеттер: Балаларды түрлі жылдамдықпен - баяу, жылдам, орташа қарқынмен 1,5-2 мин тоқтаусыз жүгіру; қосалқы қадаммен арқан бойымен тепе-теңдікті сақтап жүру; көлбеу басқышпен өрмелеп гимнастикалық қабырғаға өтіп, сатыдан ұстай отырып қайта түсу дағдыларын дамыту.	денсаулығын қорғаудың маңыздылығын түсіндіру. Жауапкершілікке, тиянақтылыққа үйрету (тісін тазалау, жуыну, қолын жиі жуу, тазалықты сақтау және басқа) https://bilimkids.kz/kk/videos/11 (қарым-қатынас іс-әрекеті, мәдени-гигиеналық дағдылар) Көркем шығарма оқып беру (немесе үзінді оқу): Көркем әдебиеттен ойын-жаттығу "Б.Майлин "Жау-жау, жаңбыр"" Мақсат-міндеттер: Балаларға жыл мезгілдеріндегі табиғат құбылыстары туралы мағлұмат беру; өлең жолдарын түсініп, мәнерлеп жатқа айтуды үйрету; байланыстыра сөйлеуге, тілдік қорларын молайту; табиғатты сүйюге, оны қорғауға тәрбиелеу.	deos/1 https://www.youtube.com/watch?v=CQt2QNrRSBk (қарым-қатынас іс-әрекеті) Сурет салудан ойын-жаттығу "Ғарыш әлемі (балауыз мелдармен сурет салу)" Мақсат-міндеттер: Түрлі әдістермен ғарышты бейнелеуге үйретуді жалғастыру; акварель мен балауыз мелдармен қолданудың практикалық дағдыларын жетілдіру; көру қабілеттерін, қиялдарын дамыту; тиянақтылыққа тәрбиелеу. Қоршаған әлеммен танысудан ойын-жаттығу "Көкөніс егетін адам" Мақсат-міндеттер: Көкөніс өсірушілердің жұмысы туралы ойларын қалыптастыру,	(қарым-қатынас іс-әрекеті) Сурет салу, мүсіндеу «Менің көңілді добым». (шығармашылық іс-әрекет) Сөйлеуді дамытудан ойын-жаттығу "Көңілді жаз" Мақсат-міндеттер: Балаларды хабарлы сөйлемді қолдана отырып, сурет мазмұнына қарай әңгіме құрауға үйрету; айтылған ойды тыңдауға және ұғынуға, әңгімеге араласуға, сұрақ қоюға және сұраққа жауап беруге деген білігін дамыту, қолдың ұсақ моторикасын дамыту; өз еліне сүйіспеншілігін арттыру, елін, жерін сүйюге тәрбиелеу.	Балаларға қағаздан гармошка сияқты бүктелген қағаздан бірнеше бірдей пішінді кесуге үйрету (адамдардың силуэті), фигураларды бір композицияда орналастыру қабілетін дамыту. Бізді қоршаған әлем туралы білімдерін байыту: материктер, әр түрлі халықтар, достық туралы білімдерін жетілдіру. Ұқыптылыққа, табандылыққа тәрбиелеу.
-----------------------------	--	---	---	---	--

		Музыкадан ойын-жаттығу "Ақжелкен" Мақсат-міндеттер: Көңілді әуен арқылы көңіл күйді сыйлай білуге талпындыру. Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту. Балаларды достыққа, бірлікке, татулыққа тәрбиелеу.	көкөністерді дайындау және сақтау туралы білімді бекіту және нақтылау; көкөністердің денсаулыққа пайдасы туралы білімді кеңейту; еңбек адамдарына және олардың кәсіптеріне танымдық қызығушылықты дамыту, байланыстырып сөйлеуді, ойлауды, есте сақтауды дамыту; адамдардың еңбектерін құрметтеуге тәрбиелеу.		
Серуенге дайындық	Серуендеуге дайындық. 1. Алдағы іс-шараға арналған ереже: шығу алдында топты ретке келтіру; киіну бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін қайталау. 2. Киімді киіндіру алгоритмін қайталау. 3. Әр түрлі ауа-райында (қар, жаңбыр, жел) көшеде өзін-өзі ұстау ережелеріне баса назар аудару - тәрбиешінің өзі көшедегі жағдайға сүйене отырып таңдайды. 4. Балалар өздігінен киінеді, қажет болса - тәрбиешінің немесе басқа баланың көмегі.				
Күндізгі серуен	Ауаны бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балаларға ауаның қажеттілігі	Құмырсқаларды бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: құмырсқалар және құмырсқа илеуімен балаларды таныстыруды	Жолды жөндеу жұмысын бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балалардың үлкендер	Заттардың көлеңкесін бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балалардың күн мен ауаға байланысты	Қанқызды бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балаларды жәндіктер (қанқыз) туралы білімдерін жетілдіру;

түсіндіру. Көркем сөз Жер шары дәу әсем. Қоршаулы ауамен. Ауасыз кім шыдар. Ауасыз тұншығар. Жұмбақ Оңынан оқы, тіршілік нәрі. Солынан оқы, тіршілік нәрі. Онсыз адам, аң, құс та семер бір мезетте. (ауа) Әңгімелесу. Ауаның қандай қасиеттері бар? (түссіз, мөлдір, иіссіз). Қалай ойлайсыңдар, ауа қайда жақсы - орманда ма, қалада ма? (Орман ауасы таза ғана емес, сонымен бірге емдік. Қаланың ауасы мүлдем басқаша: бензин мен автомобильден шыққан газдардың иісі шығады, шаң мен күйе	жалғастыру; байқампаздыққа, зияткерлікке тәрбиелеу. Бақылау кезінде құмырсқалардың үлкен жанұялармен өмір сүретініне көңіл аудару, сүйір үйлерді салады - бір тал шөптер, қылқан жапырақ, тағы басқа материалдардан (балапан құрттарды асырайды), (минутына 100 шынжыр табандары) зиянды шыбын-шіркейлерді құрта отырып, пайда әкеледі. Ауа райын құмырсқа илеуі арқылы болжауға болатын балаларға көрсету: егер барлық жолдары ашық және еркін жүрсе, онда жақсы ауа райының нысанын білдіреді. Балаларға құмырсқа илеуін қоруы керек болатыны жөнінде қорытынды жасау. Жұмбақ: Екі басы жұдырықтай, Ортасы қылдырықтай.	еңбегі туралы – жұмысшылардың жолды жөндеуі, еңбек мөлшері туралы ұғымдарын кеңейтуді жалғастыру; еңбектену қажеттілігіне және еңбек адамдарын сыйлауға тәрбиелеу. Балаларға жолды жөндеу жұмыстары жайында баяндау: асфальттың ескі қабатын алу, ұсақталған тас қабатын төсеу, құм, катокпен тегістеу, ыстық смоланы құю, асфальт қабатын төсеу), механикаландыру рөлі (адамның ауыр еңбегін машиналар ауыстырады - каток, жүк машиналары және т.б. Машиналар адам еңбегін жеңілдетеді қорытындыға келтіру. Жұмбақтар 1. Арқасында ауыл жүр, ала тайым шауып жүр. (Автобус) 2. Далаға құрған	құбылыс, көлеңкенің пайда болуы, туралы білімдерін бекіту. Күннің жоғары тұрғанын анықтау, заттардың көлеңкесін, таңертең балалардың өздерінің көлеңкесін күн әлі жоғары шықпағанда және күндіз, ол әлі бастан жоғары тұрғанда бақылауға болады, көлеңкенің ұзындығын өлшеу, көлеңкеде заттар суығырақ, күннің көзінде жылырақ болатынына көңіл аудару. Балаларды күн аспанда қозғалады деген қорытындыға келтіру. Бақыланған затқа қызығушылығын ояту. Жұмбақ Мен жүгірсем, ол да жүгіреді, Мен мүдірсем, ол да мүдіреді. (Көлеңке) Қимылды ойын:	байқампаздыққа, зияткерлікке тәрбиелеу. - Балалар біз серуен кезінде қандай жәндіктерге бақылау жасадық? - Бүгін біз тағы бір жәндікпен танысамыз. Ол үшін сендер қолдарыңды созып, алақандарыңды тосып тұрсаңдар, ол жәндік сендердің алақандарыңа өзі қонады. (Балалар көздерін жұмып, қолдарын созып тұрады, тәрбиеші олардың қолына кішкентай қанқызды қояды.) – Балалар, көздеріңді ашыңдаршы, сендердің алақандарыңа қандай жәндік қонды. Сендер бұл жәндікті көрген жерлерің бар ма, қайдан көрдіңдер? Балалар көздерін ашқан кезде қанқызын көріп, таңғалады, қуанады, бір – біріне көрсетіп, қуаныштарын бөліседі. - Қанқызының артында қанша қара нүкте бар? Қандай саңырауқұлақты
---	--	--	---	---

бөлшектерімен ластанған. Мұндай ауа адамға да, өсімдіктерге де зиянды). Ойлап көріндерші, қаланың ауасы қай кезде таза бола бастайды? (жаңбырдан немесе қалың қар жауғаннан кейін, жаңбыр тамшылары мен қаршалар ауаны жуады, шаң мен күйені алады). Адамдар қала ауасын тазарту үшін не істеп жатыр? (адамдар қалада ағаш отырғызады, әсіресе терек ауаны жақсы тазартады). Еңбек: балалар алаңында жолдарды тегістеу. Мақсат-міндеттер: балаларға және олардың тәрбиешілеріне көмек көрсету. "Көрші ойыны"	(Құмырсқа) Бір балуан өзі күшті, қайраты мол, Өзінен үлкен затты көтерер ол. Мейлі қыр, мейлі жота, мейлі төбе, Қайқаңдап аса берер бәрінен де ол. (Құмырсқа) Көркем сөз «Құмырсқа мен Мұрат» С. Оспанов Таңнан кешке құмырсқа Жалықпайды жұмысқа. Ерінбейді Мұрат тек Тұруға кіл бұрысқа. Тыйымдар Құмырсқаның илеуін бұзсаң, үй ішіңе кесапаты тиеді. "Қажетті дыбысы бар жануарды, жәндікті ата" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: фонематикалық естуді, тез ойлауды дамыту. Ойын барысы. Тәрбиеші атында А, К әріптері бар жәндіктер ойлап табуды ұсынады. Еңбек: "Құмырсқа илеуі	өрмегім, үстінен зулап келемін. (Теміржол) Жаңылтпаш Бұрынғы бұрғымен бұрап-бұрап бұрғылады. Қатты қаппен мықтылып қаптап қойғанмын. Мақал-мәтел Жан қиналмай Жұмыс бітпес. Талап қылмай Мұратқа жетпес. Көркем сөз "Жолың болсын!" Н. Айтов Атам шықса сапарға - Жолың болсын! – дейді апам. Апам шықса сапарға - Жолың болсын, - дейді атам. - Жолың болсын дейді олар, Үлкенге де кішіге. "Өрт сөндірушілер жаттығу үстінде" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды	«Қақпашы». Мақсат-міндеттер: жарысу элементтері бар спорттық ойындарға қызығушылығын дамыту. Еңбек: жиналған табиғи материалдардан панно құрастыру. Мақсат-міндеттер: қолмен еңбекке баулу; жұмыстың үнемді орындауға, өз еңбегінің нәтижесіне ұқыпты қарауға тәрбиелеу. "Айгөлек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: ұжымдық ойында күш-жігерді, белсенділікті, ептілікті, шапшаңдықты көрсете білуге дағдыландыру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Айгөлек ойыны кең алаңда өткізіледі. Ойыншылар саны мен жас шамасына қарай екі топқа бөлінеді де,	қанқызымен салыстыруға болады? Неліктен қанқызын дәрігер Айболит деп атайды? Қанқызы зиянды жәндіктерді жейді. "Сипаттама бойынша тап" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: жәндіктерді сипаттама бойынша тану қабілетін бекіту немесе басқа жәндікті сипаттау. "Шалғындықта үш сайыс" қимыл-қозғалыс ойыны. Бастапқы стартта орынды сақтап, жерде жатқан доға арқылы аттап өтуге үйрету; шыдамдылық және күштің әсер етуіне мүмкіндік туғызу. Еңбек: құм салғыштан шашылған құмды жинастыру. Мақсат-міндеттер: құмды өз ынтасымен жинастыруға үйрету; тазалыққа және ретке келтіру әдеттін қалыптастыру. "Соқыр теке" қазақ ұлттық
--	--	--	--	---

қимыл-қозғалыс ойыны. Ойнаушылар екі екіден отырады да, бір ойыншы жалғыз қалдырылады. Ойын жүргізушінің мақсаты – сыңар қалған ойыншыға көрші іздеу. Ойын жүргізуші: «Саған кімнің көршісі керек?» деп сұрайды. Сыңар ойыншы: «Маған Ақылбектің көршісі керек», деп жауап береді. «Көршіңмен аразбысын, әлде татумысың?» деп сұрайды. Егер ол аразбын десе, сыңар ойыншыға келіп көрші болады. Татумын десе тату болғаны үшін, яғни көршісін бермегені үшін жаза тартады. Сыңар ойыншының ұйғаруымен көпшілік алдында	үшін қоршаулар". Мақсат-міндеттер: құмырсқа илеуін балаларға қамқорлыққа алуға тәрбиелеу; жануарларды күту талабын жетілдіру, еңбек дағдыларын жетілдіру. "Көбелектер" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: сигнал бойынша жүгіру бағытын, тоқтамай, өзгерте білуге машықтандыру; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды үлестіру қабілеттерін жетілдіру. Педагог ойын барысында "Оңға!", "Солға!", "Кері!", "Алға!" деп, белгілер беріп тұру мүмкін. Балалар кездейсоқ айтылған белгілерді есті жүріп, жүгіру бағыттарын жылдам өзгертіп, ары қарай қимылдау тиіс. Сондай-ақ, демалу кезеңін ескеруге болады. Балалар "Гүлдер!" атты белгі бойынша өз	шапшаңдыққа, зейінділікке, жылдамдыққа, иілгіштікке машықтандыру. Эстафетаны беру, колоннаға тұру, екі топқа бөліне білуді бекіту. Бір баспалдақ аралығынан екінші аралыққа өту, гимнастикалық қабырғаға шыға білу. Өзара көмектесуді өз бетінше дамыту. Еңбек: көкөністерді жинағаннан кейін жүйелерді қазу. Мақсат-міндеттер: көкөністерді егуге жерді дайындауға үйретуді жалғастыру, көкөністерді күте білуді жетілдіру. "Неге?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: сұраққа дұрыс жауап беруді үйлестіруді бекіту, қоршаған әлем туралы білімдерін	арасы 15-20 метрдей жерде қол ұстасып қарама-қарсы тізбек құрып тұрады. Ойын жүргізуші екі топтың біреуіне кезек береді. Олар барлығы қосылып, төмендегі өлеңді айтады: Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Бізден сізге кім керек? Бұған екінші топтың ойыншылары жауап береді. Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Шолпан атты қыз керек,- дейді. "Шолпан" деген сөздің орнына басқа бір баланың немесе қыздың атын қойып айта береді. Қарсы топтан	қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын ережелерін сақтап, әділ ойнауға баулу; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды, тепе-теңдікті сақтай жүріп, үлестіре білуге, бір-бірлеріне кедергі жасамауға дағдыландыру; түйсік, зейін қабілеттерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойыншылар шеңбер құрып тұрады. "Соқыр текені" санамақ арқылы тағайындайды. Содан соң "текені" ортаға шығарып, көзін байлап, бір орында айналу сұрайды. Балалар осы кезде: "бір, екі, үші! Соқыр теке, бізді ұста!" - деп "соқыр текені" қолымен түртіп қойып, одан айнала қашып жүреді. "Соқыр текенің" міндеті - түрткен баланы ұстап алу және оны танып, есімін атау. Педагог балалар тым
---	---	--	--	--

	өнер көрсетеді. Ал сыңар қалған ойыншы көрші іздейді. Осылайша ойын жалғаса береді. Жеке жұмыс: қозғалыстарды дамыту. Мақсат-міндеттер: қимылдарды орындау кезінде өзін-өзі бақылауға үйрету. "Төмпешіктен төмпешікке секір" қимылды ойын-жаттығуы. Мақсат-міндеттер: белгі орындарға аттап секіре білу қабілетін дамыту; дене тепе-теңдігін, күш-жігерін жетілдіру. Еркін ойындар.	орындарына тоқтап қала алады. Дидактикалық ойындар. Тәжірибе және эксперименттер «Болмаған нәрсені кім көбірек байқайды?» Табиғатта маусымды құбылыстар туралы ұсынысты бекіту; елестету, ықыласты жетілдіру. Тапсырма. Қант шақпағын қою. Минуттан соң ештеңе қалмайды. Қорытынды. Құмырсқалар тәттіні жақсы көреді. Өзіндік іс-әрекеті. Игерілген норма мен ережелерді орындауға балаларды ойын барысындағы қарым қатынастарға икемдеу (тәртіп мәдениеті, достық сезім, ұжымдық қарым қатынастар).	тереңдету және кеңейту. Балалардың дербес іс-әрекеті. Балалар ойынының мазмұны мен тақырыбын байыту және дамыту.Өз пікірін қорғай білуді жетілдіру,құрбыларының пікірлерімен келіспейтінін әдепті түрде білдіруді дамыту, рөлдерді бөлу қызметін,ойыншықтарды, міндеттерді бөлісуді дамыту.	шақырылған қыз не бала жүгіріп келген бойы тізіліп тұрған топтың әлсіз жерінен үзіп өтуге тиісті. Егер үзе алмаса, сол топта қалып қояды. Ал үзсе, өзі қалаған ойыншының бірін өз тобына алып қайтады. Ойыншылар түгел шақырылып болған соң, екі жақтың ойыншылары саналады. Қай топтың саны көп болса, сол топ ұтқан болып есептеледі. "Жануарды тамақтандыр" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: аталған жануарлар,жәндіктер,құстар қалай, немен тамақтанатыны туралы балалардың білімдерін бекіту. Жарысқа қатысу ықыласын, сұраққа тез жауап бере білуін дамыту.	алшақ қашып кетпес үшін, үлкен шеңберді сызып қояды. Ойыншылар сол шеңберден аспай ойнау керек. Шеңберден шығып кеткен бала, ойыннан да шығады. Кім ұстанылып, танылып жатса, "соқыр теке" болып, ойынды жалғастырады. Еркін ойындар.
--	---	---	--	--	--

				Эксперимент. Таңертең және түсте көлеңке биіктігін өлшеу. Қорытынды. Күн аспанда жылжығандықтан көлеңке биіктігі өзгереді. Еркін ойандар.	
Серуеннен оралу	Серуеннен оралу кезіндегі ескертулер: - учаскіден шығар алдында, аяқ-киімді, қалталарды құм-қоқыстан қағу; - балабақшаға кірер алдында балаларға аяқтарын жақсылап құрғату; - ғимаратқа тыныштықпен, есікті тарс жаппай кіру; - серуенге шығарылған жабдықтар мен ойыншықтарды белгілі жерге тізіп қою; Балалардың жүйелі түрде жылдам шешіне білу, киімдерді шкаф сөрелеріне ұқыпты орналастыра білу қабілеттерін жетілдіру. Жеңдерін түріп, қолдарын сабындап, суды жан-жаққа төкпей, тазарғанша жуа білу дағдысын дамыту. Айнаның алдында беті мен үстін бақылап, шашын тарап, асқа толық қанды дайын түрінде келуге машықтандыру.				
Гигиеналық шаралар	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне

	өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	көмегі, бір-біріне көмектесу).	(педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	(педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	көмектесу).
Түскі асқа дайындық	Мақсат-міндеттер: үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмыс; этикет ережелерін бекіту.	Мақсат-міндеттер: үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмыс; этикет ережелерін пысықтау.	Мақсат-міндеттер: дағдыларды жетілдіріңіз: шанышқыны бас бармағыңызбен және ортаңғы саусақтарыңызбен ұстаңыз, сұқ саусағыңызбен үстіңгі жағынан ұстаңыз; қолдың шанышқысының орнын өзгертпестен, тек қолды сәл бұрап әр түрлі тағам түрлерін жеу керек.	Мақсат-міндеттер: дұрыс тамақтануға шақыру, жағымды эмоционалды жағдайды сақтау және сөздік қорын байыту; мәдени-гигиеналық дағдыларды дамыту; аспаздың жұмысына құрметпен қарауды тәрбиелеу.	Мақсат-міндеттер: өз сыртқы келбетін қадағалап, жолдастарының сыртқы келбетіндегі кемшіліктерді еске салып, оларға көмектесуге ниет білдіруді дағдыға айналдыру. Тігісте жыртылған киімді тігу қабілетін жетілдіру.
Түскі ас	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын бекіту. Үстелді жабдықтау, тамақ қабылдау және гигиеналық процедуралары. Көркем сөз	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын бекіту. Дағдыларды жетілдіру: шанышқыны бас бармақпен және ортаңғы саусағыңызбен ұстап, үстіңгі жағынан сұқ саусағыңызбен ұстау. Шеберлікті шыңдаңыз:	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер:өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын бекіту. Қасықты дұрыс қолдануды бекіту, дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу, тамақтану кезінде асықпай шайнау, үстел басында өздерін әдепті	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын бекіту. Балаларда мәдениетті: гигиеналық өзін-өзі күту дағдылары, дұрыс отыруға, дастархан басында ас құралдарын дұрыс	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын бекіту. Тағам дағдылары: оны дұрыс пайдалану ас құралдары, майлық; үстел басында тыныш болу әдетін дамыту. Көркем сөз Ей балалар, балалар,

	Тамақтану әдебін, Жатқа біздер білеміз. Дастарханға отырып, Жеңімізді түреміз. Ас атасы ақ нанды, Қадірлейміз шашпаймыз. Тамақтану үстінде, Асықпаймыз, саспаймыз. Сүлгімен де орынды, Пайдалана аламыз. Шанышқы мен қасықты, Қалай ұстайм қараңыз. Тамақтану тәртібін, Ұстанатын баламыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	майды нанға пышақпен жағу. Көркем сөз Кел, балалар келіңдер, Асты дәмді көріңдер. Міне кесе, міне қасық, Тосып тұр, сені асың. Нан қосып же тоясың, Тәбетің де оянсын, Тойып алған балақай, Асыр салып ойнасын. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді, үлкендерге алғыс айтуды тәрбиелеу. Көркем сөз Нанда өмірдің иісі мен дәмі бар Нанда адамның еңбегі мен ары бар. Нан өмірдің ана сүті арқауы Нансыз жерде қай өмірдің сәні бар. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	пайдалануды үйрету. Көркем сөз Ас ішуге тұрайық, Қолымызды жуайық. Сабын, суды аямай, Тазалықты ұғайық. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Бар қасиет нанда бар! Тоқаш, бөлке көп болар, Тәттіге жұрт тоқ болар, (мәдени-гигиеналық дағдылар)
Күндізгі ұйқы	Тыныш ұйқы үшін қолайлы жағдайлар жасау.				
Ұйқыдан тұру	Гимнастика элементтерімен баяу көтерілу. Ауа процедураларын қатайту (контрастты). Аяқ массажы. Мақсат-міндеттер: төсекте жатып, гимнастикалық жаттығуларды өздігінен жасауға машықтандыру. Резеңке төсеніштермен және ағаш жолмен жүре отырып, аяқты уқалауды үйрету. Гимнастиканы дұрыс және синхронды түрде орындау. Гимнастикалық жаттығуларға сай өлеңдер жаттау. (дене тәрбиесі)				

Бесін асқа дайыдық. Бесін ас.	Гигиеналық дағдылар: Үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмыс; этикет ережелері Көркем сөз Дастарханға барамыз, Қасықты қолға аламыз. Төкпей-шашпай тамақты, Аузымызға саламыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Гигиеналық дағдылар Дағдыларды жетілдіріңіз: шанышқыны бас бармағыңызбен және ортаңғы саусақтарыңызбен ұстаңыз, сұқ саусағыңызбен үстіңгі жағынан ұстаңыз; қолдың шанышқысының орнын өзгертпестен, тек қолды сәл бұрап әр түрлі тағам түрлерін жеу керек. Көркем сөз Күні бойы қызыққа, Батамызда қаламыз. Қиынсынып қашпаймыз, Шынығамыз жастай біз. Көңілді әуен сазымен, Жаттығуды бастаймыз. Микробтар қаскүнем, Көрмесем де білемін. Ішер кезде асты мен, Қолды жуып жүремін. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Гигиеналық дағдылар Үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмыс; этикет ережелері Көркем сөз Тамақтың алды-артында, Қолыңды, бала, жуып жүр. Ас ішуді "рақметпен" Аяқтау туралы біліп жүр. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Гигиеналық дағдылар Дұрыс тамақтануға шақыру, жағымды эмоционалды жағдайды сақтау және сөздік қорын байыту; мәдени-гигиеналық дағдыларды дамыту; аспаздың жұмысына құрметпен қарауды тәрбиелеу. Көркем сөз Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Гигиеналық дағдылар Өзінің сыртқы келбетін қадағалап, жолдастарының сыртқы келбетіндегі кемшіліктерді еске салып, оларға көмектесуге ниет білдіруді дағдыға айналдыру. Тігісте жыртылған киімді тігу қабілетін жетілдіру. Көркем сөз Микробтар қаскүнем, Көрмесем де білемін. Ішер кезде асты мен, Қолды жуып жүремін. (мәдени-гигиеналық дағдылар)
Тәрбиеші мен балалардың еркін	"Кім көп біледі?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: есте сақтау	"Дорбада не бар екенін тап?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: сипап сезінетін белгілерді	"Күнді ата" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: күннің бөліктері туралы түсініктерді бекіту	"Табиғат және адам" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың адам не жасайтыны, табиғат	"Орманшы" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: кейбір ағаштар мен бұталардың, олардың құрамдас

әрекеті	қабілетін, тапқырлық қасиетін дамыту. Ойын барысы. Тәрбиеші қолына стакан ұстап, оны не үшін қолдануға болатынын сұрайды. Кім көп әрекеттерді атаса, сол жеңіске жетеді. (қарым-қатынас іс-әрекеті) "Арқан тарту" ұлттық қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: ұжымдық әрекеттерді үйлестіруді дамыту; төзімділікті дамыту. Ойын барысы. Балалар екі командаға бөлінеді, әр топ арқанның ұшынан ұстап, өздеріне мүмкіндігінше қатты тартады. Сызықтан асып түскен	сипаттау. Ойын барысы. Тәрбиеші көкөністер мен жемістерді дорбаға салады. Бала қолында болған нәрсені сипап сезінуі керек және бұл туралы жұмбақ жасау керек, сонда балалар жүргізушінің қолында не бар екенін болжай алады. (қарым-қатынас іс-әрекеті, таным іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) "Мысық пен тышқан" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: ұжымдық әрекеттерді үйлестіруді дамыту; кеңістікті бағдарлауды үйрету. Ойын барысы. Мысық пен тышқанды таңдағаннан кейін, қалған ойыншылар шеңберге тұрып, қолдарын біріктіреді. Мысық шеңбердің артында, тышқан оның ішінде. Мысық басқа ойыншылар	(таңертең, түстен кейін, кешке, түнге дейін) Материалдар: күннің бөліктері бейнеленген карточкалар. Ойын барысы. Тәрбиеші балалармен бірге күннің неше бөліктен тұратындығын біледі, олардың аттарын атап, сәйкес суреттерді көрсетіп, дұрыс ретпен орналастыруды ұсынады (таңертең, түстен кейін, кешке, түнге). Тәрбиеші күн құруды ұсынады және күннің бір бөлігін атайды. Балалар күннің қалған бөлігін тізімдейді және сәйкес суреттерді көрсетеді. Ойын 2-3 рет қайталанатын. (қарым-қатынас іс-әрекеті) "Біз де" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: ойынға деген	адамға не беретіні туралы білімдерін жүйелеу. Ойын барысы. «Адам не істеді?» - тәрбиеші сұрақ қойып, бір затты ойыншылардың біріне береді (немесе допты лақтырады). Бала жауап беріп, допты немесе затты жақын тұрған балаға береді. Осылай шеңбер бойымен бір-біріне затты немесе допты береді. Шеңберді аяқтағаннан кейін тәрбиеші жаңа сұрақ қояды: «Табиғат нені тудырды?». Ойын шеңбер бойымен жалғасады; жауап бере алмаған бала шеңберден шығып, оны өткізіп жібереді, бірақ егер ол сөзді ойлап тауып, атаса, оны қайтадан ойынға қосады. (таным іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті)	бөліктерінің (діні, жапырақтары, жемістері мен тұқымдары) пайда болуы туралы еске түсіру және бекіту. Ойын барысы. Бір «орманшы» таңдалады, қалған балалар оның көмекшілері. Олар оған жаңа екпелер үшін тұқым жинауға көмектесуге келді. «Орманшы» айтады: «Менің орманымда өсіп жатқан көптеген ... (қайың, үйеңкі, терек), тұқым алып берейік». Ол ағашты атамай-ақ сипаттай алады. Балалар тұқымдарды іздейді, оларды жинайды және «орманшыға» көрсетеді. Көбірек тұқым жинап, жаңылыспаған жеңімпаз болады. (таным іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) "Қасқыр қақпан" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды жүгірістен
-----------------------	---	--	--	---	--

	топжеңеді. (дене шынықтыру) «Бәйге», «Арқан тарту», «Көкпар» ұлттық ойындарымен «Ұлы дала баласы» спорттық сайысын ұйымдастыру. (дене шынықтыру)	күзететін тышқанға өтуге тырысады: олар мысықтың төменгі жағынан өтіп кетуіне жол бермейді, қолдарын төмен түсіреді; жабық қолдарынан көтеріп, оның секіруіне жол бермеуге тырысады. Ойын мысық тышқанды ұстап алғанға дейін жалғасады. (дене шынықтыру) Таза ауада ұлттық ойындарды ойнау: «Ақ серек, көк серек», «Орамал тастамақ» және т.б.	қызығушылығын дамыту. Бұл ойынды кең бөлмелерде ойнауға болады. Ойынға қатысатын балалар қаз қатар отырады. Ойын бастаушы жұрт алдына шығып, әңгіме айта бастайды. Ойынның шарты төмендегідей болады. Ойын бастаушы балалардың қосылып айтылуына болатын сөз айтса, олар «біз де» деп жауап бірге жауап беруі керек те, қосылуға болмайтын сөз айтса, үндемеулері керек. «Біз де» сөзін айтып қалса, онда айып тартатын болады. Ән салып, не тақпақ айтып, не би билеп береді. Ойын бастаушы: мен көлге барамын. Балалар: біз де. Ойын бастаушы: онан үйрек ұстап аламын. Балалар: біз де. Ойын бастаушы:	"Аңшылар мен қояндар" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды қоян болып секіруге, аңшыдан қорғануға үйрету. Ойын барысы. Алаңның бір жағына аңшы, келесі жақта қояндарға орын белгіленеді. Әрбір үйде 2-3 қоян болады. Белгі бойынша қояндар үйінен шығып, жайылымда қос аяқтап, секіріп жүреді. Тәрбиеші: «Аңшы» дегенде қояндар үйлеріне жүгіреді. Аңшы бала оларға доп лақтырады. Доп тиген қояндар атылған болып саналады. Аңшы оны өзіне алып кетеді. Ойын бірнеше рет қайталанады. (дене шынықтыру) Еркін ойын: "Менің	ұзындыққа секіруге, қолдың өткір толқынымен, теңгерімді сақтай отырып, серпілген аяғымен серпілдіріп жаттығу. Ептілікке, батылдыққа тәрбиелеу. Ойын барысы. Алаңның ортасында бір-бірінен 70-100 см қашықтықта екі сызық жасалады, бұл арық. Алаңның бір жағында ешкілер үйі орналасқан. Ойыншылардың барлығы ешкі - біреуі қасқыр. Ешкі үйде, қасқыр шұңқырда.
--	--	--	--	---	---

			үйректің жарымын күшігіме беремін. Балалар: біз де. Ойын бастаушы: күшігім жейді. Осы кезде біреу; «біз де», деп қалса, ойын тоқтайды. Әлгі қателескен бала айып тартады. Бұдан соң ойын қайта басталады. (дене шынықтыру) Балалардың сүйікті қимылды ойындарын ойнату. Жаңа ойындарды үйрету. Қимыл-қозғалыс ойындарына атрибуттар әзірлеу. (дене шынықтыру)	бұлтым". Мақсат-міндеттер: қиялды, зейінді, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы. Балалар ашық жерде, шөпте жайлы орналасады, тынышталып, көздерін жұмады. Тапсырма. Шабындықта демалуды елестетіп көріңіз. Құстардың дауысы естіледі, шөптер мен гүлдердің иісі шығады, бұлт аспанда қалықтайды. Аспандағы бұлтты таңдап, оның неге ұқсайтынын айту. (таным іс-әрекеті)	Тәрбиешінің «ешкі, шалғынға» деген белгісі бойынша ешкілер сайдың қарама-қарсы жағына, арықтан секіріп жүгіреді (қасқыр ешкілерге тимейді), «ешкілер, үйге қайт» деген белгі бойынша олар арықтан секіріп үйге жүгіреді. Қасқыр арықтан шықпай ешкілерді қолымен ұстап ұстап
--	--	--	---	--	---

					алады. Ұсталғанда р арықтың соңына қарай шегінді. 2-3 жүгіруден кейін барлық ұсталғандар үйге қайтарылад ы. Ұсталмаған дардың арасынан тағы бір қасқыр тағайындал ады. Ереже: шұңқырдан секіру. (дене шынықтыру) Ұлттық ойындардан байқау өткізу: «Бес темше», «Көкпар», «Асық ойындары». (дене шынықтыру)
Серуендеуге дайындық.	Серуендеуге дайындық. 1. Алдағы іс-шараға арналған ереже: шығу алдында топты ретке келтіру; киіну бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін қайталау.				

	2. Киімді киіндіру алгоритмін қайталау. 3. Әр түрлі ауа-райында (қар, жаңбыр, жел) көшеде өзін-өзі ұстау ережелеріне баса назар аудару - тәрбиешінің өзі көшедегі жағдайға сүйене отырып тандайды. 4. Балалар өздігінен киінеді, қажет болса - тәрбиешінің немесе басқа баланың көмегі.				
Серуен	Күнді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Күннің көзі жылу мен жарықтың негізгі көзі болатынын ұғындыру; күннің қозғалысымен шығуын қадағалауды жалғастыру, күннің ұзаруымен жылынуын белгілеу күн ұзын, күннің көзі ұзақ тұрады, жоғары көтерілсе ыстық болып, онан сайын ысыды. Күннің төгілуі, ылғалдар - өсімдіктің толқынды өсуімен, құрт-құмырсқалардың, құстардың пайда болуымен	Желді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Ауа қозғалысы жөнінде бастапқы түсініктемелі нығайту; желдің қалай құрылуы жөніндегі мәліметтерді толықтыру: жер қызады, жерден ауа қызады, одан әрі жоғарлайды, ал суық ауа оның орнын басады, содан соң жел тұрады. Желдің нашар, күшті жақтарын ажырата білуге үйрету; қандай белгілері бойынша желдің күштілігін анықтау қажет екенін түсіндіре білу; ағаш қозғалса күшті жел, шөп тербелсе әлсіз жел. Жазғы желді қысқы желмен салыстыра білуге үйрету. Табиғатқа қызығушылықты, қадағалауды дамыту.	Аула сыпырушының еңбегін бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: үлкендер еңбегімен таныстыруды жалғастыра отырып, аула сыпырушы еңбегін бағалауға тәрбиелеу. Бақылау барысы Көркем сөз "Аула тазалықшысы" А. Меңдібай. Балабақша ауласында, Көмектесем мен де оған, Таң атқаннан кешке дейін, Жинап қоқыс, қағаздарды. Тынбай еңбек ететін Құметтеймін, қадірлеймін, Бар тазалық сақшысы. Еңбексүйгіш адал	Әңгімелесу. "Өзіңді жәндіктерден қалай қорғауға болады?" (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: жәндіктерден қорғау туралы білімді қалыптастыру; өз денсаулығына деген саналы көзқарас; зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді дамыту. Сұрақтар мен жауаптар - Егер адамдар, жануарлар мен өсімдіктер жәндіктерден қорғалмаса не болар еді? - Жәндіктер бірнеше ай ішінде Жердегі барлық азық-түлік дүкендерін жойып жіберуі мүмкін. Жәндіктер тарататын	Кішкентай балаларды бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Балалар бөліміне бару. Балалардың жазда қалай киінетіндеріне назар аудару: жеңіл көйлектер, шолақ шалбар, бас киімдер – орамалдар, жеңіл қалпақтар (күннің көзі басты қыздырмас үшін), жазғы киімдер ашық түсті болуға тиіс екеніне көңіл аудару (қошқыл киімдер күн сәулесін тартады). Өлі табиғаттың жазғы құбылыстары туралы білімін бекіту, ауа райына, кезеңге байланысты киімдер, жыл мезгілдерінің киімдерін салыстыру, еске алу. Балалар арасында достық қарым-қатынасты

байланысты орната білу. Жұмбақ: Жұрттың бәрі оны сүйеді, Бірақ қарағысы келмейді. (Күн) Көркем сөз Алақай, алақай! Күн шықты, күн шықты, Жер үстіне нұр шықты! Еңбек: гүлді күту. Мақсат-міндеттер: алаңдағы өсетін өсімдіктерді өз бетінше қорғауға үйрету. Гүлге ұқыпты қарауға және сүйеге тәрбиелеу. Дидактикалық ойындар. Тәжірибе және эксперименттер "Осындай бола ма, болмай ма?". Мақсаты: сұраққа жауап беруге және жауабын түсіндіруге	Жұмбақ Қанаты жоқ – ұшады, Аяғы жоқ – қонады. (Жел) Көркем сөз Желдет, желдет! Баласын жылат, Жетіқара дауылдат! Тайтерісін қалтырат, Өрісін құлат, Науа-астауын жылтырат! Еңбек: үй өсімдігін отырғызу. Мақсат-міндеттер: үй өсімдігін отырғызуға қатысу; жұмыс аяқталған соң, жұмыс орнын өз бетінше жинауға дағдыландыру. "Мысық пен тышқан" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартына сай, әділ ойнауға, рөлді дәл атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшаңдыққа, жылдамдыққа машықтандыру; шыдамдылыққа, ұйымшылдыққа	жанды. Ауланы да тазалайды, Ағашты да бұтайды. Су себеді гүлдерге де, Шаршамайды, тынбайды. Балаларға сұрақтар: - Балалар біздің балабақшамызда кімдер еңбек етеді? - Ал, біздің ауламыздың әсем де, таза болуына кім қарайды? - Аула сыпырушы қандай жұмыстар атқарады? - Біздер ол кісіге қандай көмек көрсете аламыз? Аула сыпырушының да балабақшада өзіндік үлкен орны бар. Ол балабақша ауласының тазалығына, гүлдер мен ағаштардың жақсы өсуіне, аулады сендерге зиян немесе кедергі келтіретін бөгде заттардың болмауына қарайды. Ол кісінің еңбегін дұрыс бағалап, көмектесіп отыруымыз	ауруларды (тиф, оба - бүрге мен бит арқылы тарайды; безгек - безгек масасы арқылы тарайды; орман кенелері өте қауіпті; шыбындар - ішек инфекцияларын таратушылар; аралар және басқа жәндіктер аллергия тудырады) ... - Өзінді жәндіктерден қалай қорғауға болады? Ата-анаң үйде не істеп жүр? Жәндіктерден қорғаудың кейбір ережелерін есте сақтау қажет: - масалар көп болатын ашық жерде сіз арнайы масалардың торының астында ұйықтай аласыз; - пәтерлерде және үйлерде осындай торларды терезелерге қоюға болады; - серуенге ұзын шалбар мен ұзын жеңді көйлек киіңіз.	қалыптастыру.Ізгілік және қамқорлық сезімін тәрбиелеу. Мақал-мәтел 1.Досы көпті жау алмайды, Ақылы көпті дау алмайды. 2.Балапан ұяда не көрсе, Ұшқанда соны алады. Көркем сөз "Іні" Е. Өтетілеуұлы "Бір ісіме қапа ма" Деп қарайды апама Сипаттырып басынан Еркелейді атама. "Жұппен жарыса жүгіру" қимыл-қозғалыс ойыны. Белгі бойынша қолдарынан ұстасып жұппен жарыса шапшаң жүгіруді бекіту.Күнделікті белсенді қозғалтқыш қызметінің қажеттілігін қалыптастыру. Еңбек: ойыншықтарды жөндеу. Мақсат-міндеттер: ойыншықтарды жөндеудің жеңіл жұмыстарын өз ықыласымен жүргізуге балаларды үйрету, басталған істі соңына
---	--	--	---	---

үйрету. - Жазда қар жауа ма ? Күн шығып тұр, жаңбыр жауып тұр? Эксперимент. Қараңғы және жарық жерде өсіп тұрған өсімдіктерді қадағалау, күнге тартылатын өсімдіктер қозғалысына көңіл бөлу. Қорытынды: Өсімдіктер өсу үшін жарық қажет. "Ақ сүйек" қимыл-қозғалыс ойыны. Ойын мақсаты: балаларды ойын ережесіне сай ойнауға баулу; зеректікке, қырағылыққа, дәлдікке дағдыландыру; шыдамдылыққа тәрбиелеу. Ойынға қатысушы балалар бір қатарға тұрады. Тәрбиеші ақ	тәрбиелеу. - Мысығымыз момықай, Жүреді аулада андамай. Тышқан көрсе - бас салады! Кім тышқанды құтқарады? Тышқан: - Бұтақты да кемірдім, Кітапты да кемірдім, Мен осындай жемірмін, Шиық-шиық, шиық-шиық. Секектеймін ыршып та, Кезікпеймін қырсыққа, Ұстатпаймын мысыққа, Түк-түк, түк-түк, Қане, ортаға шық-шық! Мысық: - Мияу! Кім-ай, мынау "шиық-шиық" - демей, "Шық-шық!" - дейді? Бұл тышқанның өнерін, Қане, байқап көрейін. Дидактикалық ойындар. Тәжірибе және эксперименттер "Ойлан, асықпа". Тәрбиеші тапсырмасы бойынша сөз табу.	керек. Қажетсіз заттарды кез келген жерге лақтыруға, ауланы бүлдіруге болмайды. Еңбек: аула сыпырушыға көмек жасау: кесілген бұтақтарды, жиналған қоқыстарды тасу. Мақсат-міндеттер: үлкендер еңбегін бағалауға, көмек көрсетуге тәрбиелеу. "Жапалақ" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шарты бойынша, белгілерге сай қимылдауға, жалтарып жылдам жүгіруге немесе бір орында қозғалмай тұруға дағдыландыру; қимылдарды үлестіре, зерек болуға бейімдеу; әділ ойнауға тәрбиелеу. Санамақ арқылы "жапалақ" тағайындалады. "Жапалақтар" өз	- қолды, бетті және дененің басқа ашық жерлерін масаға қарсы жақпа жағу керек немесе масаларға қарсы дәрі шашу керек; - парфюмерия, одеколон, лак және басқа хош иістер жәндіктерді тартады. Егер мұндай иіс сізден немесе жақын жердегі ересек адамнан шықса, жәндіктер міндетті түрде айналасында болады; - жәндіктер көп жерде жалаңаяқ жүгіргенде абай болу керек; - сіз кене көп болған кезде орманда ашық киіммен жүре алмайсыз. Кене тістеп, сорып алмайтындай етіп бүкіл денені қорғау керек; - жәндік шаққан жерді қасымау керек, себебі жараға инфекция түсуі мүмкін; - асқазан-ішек	дейін жеткізу ықыласын тәрбиелеу. "Үш табан" қазақ ұлттық (асықтармен) қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды мергендікке, шыдамдыққа, ұқыптылыққа, ептілікке тәрбиелеу; асықты қолда қолда еркін ұстап, ойын алаңында белгілі қимылдарды жасауға дағдыландыру. Ойынға үш-төрт бала қатыса алады. Әр балаға бір-бірден асық, бір-бір сақа беріледі. Көмбеге бір-бірден асық тіккен әр топтың ойыншылары өз алаңдарында жеке-жеке сақаларын үйіріседі. Сақасы алшы түскен бала бірінші болып, одан кейінгілері рет-ретімен (тәйке, бүк, ішік) "ұшуға" кіріседі (көмбеден алшақтау жерге барып сақа үйіреді). Сақасы алшы түскен
--	---	---	---	--

сүйекті қолына алып, балалардың ту сыртына шығады да, алысқа лақтырады. Балалар ақ сүйектің лақтырылған бағытын көрмеуі керек. "Ақ сүйек" жерге түскеннен кейін тәрбиеші: "Ал ақ сүйекті іздеңдер, кім тез табар екен?" - дейді. Ойынның шарты бойынша ақ сүйекті тауып алған бала басқаларға білдірмей, тәрбиешіге тез әкеліп беруі керек. Егер балалардың бірі байқап қалса, ақ сүйекті тауып алған баланы қуып жетіп, денесіне қолын тигізуі керек. Сонда ақ сүйек өзіне беріледі. Сөйтіп, ақ сүйекті ешкімге жеткізбей тәрбиешіге табыс	«Күннің көзі» сөзіне- айқын, ыстық, жарық...; «аспан» сөзіне- бұлт, көгілдір, жаңбыр сәйке келетін сөз табу. Тапсырма. Су бойынша желдің күштілігін анықтау. "Қол ұстасып жүру" қимылды ойын- жаттығуы. Белгі бойынша ортаға қозғалуға, екі шеңбер құра білуге үйрету(орталар қарама қарсы жаққа айналады, қолдарын ұстамай бір жағына) . Ұжымдық сезімге тәрбиелеу.	"ұяларында" жасырынып тұрады. Қалған балалар "тышқан" мен "шымшықтар" рөлдерін сомдайды, ойынның басында белгілі жерде де жасырынып отырады. Жүргізуші (сондай-ақ балалардың бірі): "Таң атты! Күн шықты! Тышқандар мен шымшықтар алаңда!" - деп, ойынның басталуын жариялап, осы кезде ойыншылар ойын алаңына жүгіріп шығып, бір-біріне соғылмай, жүгіріп, белгілі қимылдарды жасап жүреді. "Түн батты! Шапалақ аңшылыққа ұшып шықты!" - деген белгі сөздер айтылған кезде, ойыншылар орындарында тоқтап, қозғалмай тұру керек. Егер кім қозғалса, күліп қойса, соны "жапалақ	жолдарының ауруларына себеп болатын шыбыннан тамақ жауып тұру керек. "Сиқырлы таяқ" қозғалмалы халық ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларда тапқырлықты, ептілікті дамыту. Диаметрі 4-5 м шеңбер салынады.Ойыншылар шеңбер бойымен тұрып, реттік нөмірлер алады. Үлкен шеңбердің ішіне диаметрі 2-3 м шеңбер салынады. Жүргізуші (жеребе бойынша) қарды таяққа жабыстырады. Таяқшаны күзетуге күзетші тағайындалды, ол кіші шеңберде тұрады. Жүргізуші шеңберден тыс жерде ойыншының нөміріне өз қалауы бойынша қоңырау шалады.	ойыншы бірден көмбедегі тігіулі асықты атады. Осылай болмаған жағдайда, асық ату, бәрі ұшып болған соң, бастапқы кезек бойынша жалғасады. Алысқа ұшқан мергендер тигізе алмаса, көмбеде қалған ойыншыға кезек тиеді. Көздеген асығына дәл тигізіп және оны көмбеге жиегін алып өлшегенде, үш табан артық қашықтыққа ұшырған ойыншы қашан келесі асыққа тигізе алмай қалғанша атауды жалғастыра береді. "Сызықты баспа" қимылды жаттығуы. Мақсат-міндеттер: балаларды бір бағытта, жылжи отырып, бір (және екінші) аяқпен секіруге дағдыландыру. Еркін ойындар.
---	--	--	--	--

	еткен бала жеңімпаз аталады. Жабдығы: ақ сүйек. "Төмпешіктен төмпешікке секір" қимылды ойын-жаттығуы. Мақсат-міндеттер: белгі орындарға аттап секіре білу қабілетін дамыту; дене тепе-теңдігін, күш-жігерін жетілдіру. Еркін ойындар.		ұстап, ұясына тасиды". "Итеріспек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: күштілікке, ептілікке, ойын кезінде бірін-бірі түсіне білуге баулу. Жаттығу ойындары. "Кедергілер арасынан жүгіру". Мақсат-міндеттер: кедергілер арасынан, затты құлатпай ирелендеп жүгіруге жаттықтыру; дене тепе-теңдігін жетілдіру. Мақал-мәтелдер - Ердің атын еңбек шығарар. - Еңбектің наны тәтті, жалқаудың жаны тәтті. Еркін ойындар.	Шақырылған адам "күзетшіні қимылдармен алшақтатып, таяқ ұстауы керек. "Күзетші" оны кішкене шеңбермен ұстап алуға немесе майлауға тырысады. Егер ойыншы таяқ ұстаса, ол ұпай жинап, орнына қайта оралады. Егер "күзетші" оны ұстап алса, онда олар рөлдерді ауыстырады. "Қу түлкі" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың ойын шарттарына сай ойнай білу, "Мен - түлкі!" сигналы бойынша қолға түспей, жалтарып, жылдам жүгіре білу қабілеттерін жетілдіру; қимылдарды үлестіруге, ептілікке, жігерлікке тәрбиелеу. Еркін ойындар.	
Кешкі ас	Саябаққа, орманға, далаға, су қоймасына бірлескен серуендеу ұсынылады. Жаяу жүргенде ауа-райына сай киініп, қоқысты				

	қалдырмаңыз! Жаз: жазда гүлзардың әртүрлі гүлденуін байқай аласыз. Жаңадан жайқалған гүлдерді қарастырыңыз, балаларға жердің безендірілуіне ұқыпты қарау керектігін ескертіңіз.
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Алдыңдағы кешкі асқа назар аудару; үстел басында отыру әдебі мен тамақтану мәдениетіне баулуға бағытталған жеке жұмыс; әдептілік ережелері. (мәдени-гигиеналық дағдылар)